

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Миколаївський національний аграрний університет
Освітня програма	37351 Економіка
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	051 Економіка

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

25.09.2020 р.

Справа № 0814/АС-20

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 05 "Соціальні та поведінкові науки" у складі:

Шаульська Лариса Володимирівна – головуючий,
Анжеліка Герасименко,
Шандор Федір,
Фісун Олександр Анатолійович,
Фалько Наталя Миколаївна,
Оксамитна Світлана Миколаївна,
Кужелєв Михайло Олександрович,
Жарова Любов Валеріївна,
Вершиніна Дарина Миколаївна,
Мацієвський Юрій Володимирович,

за участі запрошених осіб:

Шебаніна Олена В`ячеславівна – гарант ОП,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Миколаївський національний аграрний університет
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	37351
Назва ОП	Економіка
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	051 Економіка
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про акредитацію.

За – 10, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

Мета освітньої програми сформульована занадто загально - не відображає унікальності програми та не враховує орієнтацію на аграрний ринок регіону, хоча експертна група зазначає, що в особистому спілкуванні з гаранткою аспекти унікальності наголошувались.

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

не застосовується

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

Програма є унікальною для України, тому необхідно врахувати досвід аналогічних іноземних освітніх програм.

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

не застосовується

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

не застосовується

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

В Освітньої-науковій програмі "Економіка" затвердженій 25.02.2020р. (<https://www.mnau.edu.ua/files/faculty/men/onp-econ/onp/onp-051-2020.pdf>) недостатньо показані зв'язки в системі «спеціальні (фахові) компетентності - ПРН» (лише 6 і 13 відповідно) та їх повна відповідність вимогам п. 27 Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах) (Постанова КМУ № 261 від 23.03.2016 р.) щодо комплексного набуття універсальних навичок дослідника. Інформація, представлена в ОНП у пункті 2 "Перелік компонент ОНП та їх логічна послідовність" не дає можливості зрозуміти логічні зв'язки між компонентами. На основі вибудованих логічних зв'язків необхідно доопрацювати матриці відповідності, де наразі ОК12 "Науково-дослідна практика з організації і методики проведення наукових досліджень" не забезпечує ПРН 13 "Дотримуватися принципів академічної доброчесності", а вибіркові дисципліни є занадто комплексними та забезпечують майже всі компетентності та програмні результати окрім СК 5 "Здатності до впровадження результатів у сфері економіки" і ПРН 11 "Бути спроможним реалізовувати проекти, включаючи результати власних досліджень у економіці".

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

не застосовується

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

Формування індивідуальної освітньої траєкторії повинно передбачати можливість вибору дисциплін не тільки із вибіркового блоку, але і тих, що викладаються у ЗВО задля набуття специфічних знань та навичок необхідних для проведення конкретного наукового дослідження. Набір вибірових дисциплін повинен доповнюватися такими, що формують системне бачення проблем розвитку агропромислового комплексу, зокрема в умовах виконання міжнародних зобов'язань України (в рамках підписання "Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони" від 30.11.2015 , Указу Президента України "Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року" від 30.09.2019, тощо)

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

Підсилення регіональної унікальності програми повинно відбуватися через активне залучення галузевих фахівців, як регіональних так і зарубіжних (у тому числі через організацію онлайн зустрічей, конференцій, дискусій)

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

не застосовується

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

не застосовується

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

не застосовується

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

не застосовується

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

не застосовується

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

не застосовується

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

не застосовується

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

не застосовується

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Недостатнє залучення іноземних джерел (зокрема у провідних виданнях з WoS та Scopus) та власних публікацій і монографій при оновленні змісту освіти для програми рівня доктор філософії. Недостатньо регулярне оновлення рекомендованих джерел при створенні курсів. Представлена ЗВО робоча програма з навчальної дисципліни "Організація і проведення навчальних занять" містить літературу з 1978 по 2000 рр. , а інші робочі програми мають посилення на рекомендовані літературні джерела, датовані до 2017 р.

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

не застосовується

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

не застосовується

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)

не застосовується

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

не застосовується

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

Викладачам, що залучені до консультування та викладання, бажано мати активні наукові профілі, зокрема ORCID та ScopusID

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

не застосовується

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

не застосовується

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

Розповсюдження змішаних та онлайн форм навчання в наслідок пандемії COV-SARS-19 відкриває можливості залучення до аудиторних занять професіоналів з різних країн, що підвищить регіональну унікальність програми

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

не застосовується

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

не застосовується

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

не застосовується

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

не застосовується

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

не застосовується

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

не застосовується

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

не застосовується

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

не застосовується

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

не застосовується

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

Узагальнена інформація щодо результатів анкетування та інтерв'ювання зацікавлених сторін та роботодавців дала б змогу оцінити повноту врахування їхніх побажань у навчальному процесі

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

Створення клубу випускників спростило б зворотній зв'язок і сприяло б зміцненню позицій ЗВО на ринку

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

не застосовується

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

не застосовується

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

не застосовується

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

не застосовується

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

не застосовується

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

Підтримуємо висновок ЕГ щодо загальноосвітнього спрямування більшості дисциплін вибіркової частини, що розмиває унікальність освітньої програми. Вважаємо, що розширення набору вибірових дисциплін чи корегування їхнього змісту у бік підвищення унікальності програми, а також забезпечення можливості обирати спеціалізовані дисципліни, що викладаються у ЗВО дозволять підвищити унікальність програми та її конкурентоспроможність. Зазначаємо, що відсутня інформація щодо можливості ЗВО створювати спеціалізовані вчені ради для проведення разових захистів випускників.

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

Наукова діяльність аспірантів в цілому відповідає напряму досліджень керівників, проте у наданій ЗВО інформації щодо дотичності тем досліджень аспірантів напрямом досліджень керівників (<https://www.mnau.edu.ua/files/faculty/men/onp-econ/dotychnist.pdf>) відсутня інформація про аспіранта Миська С.

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

Стимулювання публікацій англійською мовою всіма учасниками освітнього процесу допоможе розширити поле для апробації результатів наукових досліджень

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

не застосовується

10.5 Наявна практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

Інформація представлена у файлі "Характеристики конкретних видів науково-дослідної діяльності керівників аспірантів спеціальності 051 Економіка" (<https://www.mnau.edu.ua/files/faculty/men/onp-econ/harakter.pdf>) є недостатньо інформативною, доцільно виокремити дослідницькі проєкти, в яких брали участь наукові керівники (результати яких публікувалися та/або практично впроваджувалися), адже наразі переважають ініціативні наукові теми (без конкурсного відбору і зовнішнього рецензування) та міжнародні освітні проєкти.

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

не застосовується

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Підсилити регіональну унікальність програми, у тому числі сформулювати мету та завдання програми більш чітко Врахувати у ОНП напрацювання та практики аналогічних іноземних освітньо-наукових програм

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Збільшити кількість ПРН для забезпечення повної відповідності вимогам п. 27 Постанови КМУ № 261 від 23.03.2016 р. "Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)" щодо комплексного набуття універсальних навичок дослідника. Показати чіткий логічний зв'язок компонентів ОНП, а не лише їхню послідовність Переглянути матриці відповідності з метою забезпечення логічного змістовного зв'язку між програмними результатами навчання, компетентностями та освітніми компонентами.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Оприлюднити "Положення про визнання результатів навчання отриманих у неформальній освіті", що наразі розробляється та стимулювати здобувачів долучатися до міжнародних проєктів та навчальних програм в рамках виконання освітньої програми

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Забезпечити постійне оновлення літературних джерел в рамках навчальних програм, у тому числі рекомендувати іноземні джерела. До рекомендованої літератури бажано включати статті та монографії викладачів та наукових консультантів. Запровадити викладання окремих тем чи предметів іноземною мовою.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Постійно активізувати дискусії щодо академічної доброчесності не тільки в рамках конкретних дисциплін, але і в межах індивідуального консультування. Проводити ознайомчі семінари щодо дотримання академічної доброчесності для розбудови культури досліджень в ЗВО.

Критерій 6. Людські ресурси

Викладачам та працівникам оновлювати свої наукові профілі у ORCID, Scopus чи Publon; стимулювати здобувачів до їх підтримки. Активізувати залучення лекторів-практиків не тільки з регіону, але й іноземних, зокрема з використанням онлайн технологій. Запрошувати випускників до викладання певних тем чи проведення тематичних лекцій факультативно.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Запровадити практику опитування всіх учасників освітнього процесу щодо розуміння ними процедур вирішення конфліктних ситуацій, а також встановлення фактів участі у подібних ситуаціях.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Активно залучати випускників, зокрема через створення клубу випускників, для безпосереднього зв'язку здобувачів та випускників, що дозволить підвищити конкурентоспроможність програми, створити корпоративний дух та відкрити нові можливості до працевлаштування випускників освітньої програми. Залучати представників всіх зацікавлених сторін до проведення тематичних лекцій чи зустрічей (не тільки практиків, але й державних службовців, чи представників інвестиційних компаній тощо) для забезпечення системного погляду на проблеми, що досліджуються.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Публікувати результати аналізу анкетувань, що проводиться із випускниками, роботодавцями та іншими зацікавленими сторонами для можливості оцінки їх впливу на вдосконалення освітнього процесу

Критерій 10. Навчання через дослідження

Забезпечити планування роботи по створенню спеціалізованих вчених рад для проведення разових захистів. Підтримувати актуальність інформації щодо конкретних видів науково-дослідної діяльності керівників аспірантів з акцентуванням на конкурсних дослідницьких проектах із публікаціями та провадженнями за результатами їх проведення. Залучення до міжнародної наукової спільноти через публікації в міжнародних видання, виданні робіт працівників університету англійською мовою для розповсюдження на широкий науковий загал. Забезпечити підвищення унікальності освітньої програми через розширення спектру вибіркових дисциплін та додання тих, що стосуються агротематики. Підтримувати актуальний стан всіх наукових профілів учасників освітнього процесу.

4. Додатки

Відсутні

***

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

